

بررسی رابطه میزان استفاده از سیستم های اطلاعاتی تحت وب و کاهش مصرف کاغذ

سحر خادمی، مهسا روزخاتونی، زهرا اسدزاده

کارشناس ارشد فناوری اطلاعات سلامت، انجمن فناوری و ارتقاء سلامت، تهران، ایران

کارشناس فناوری اطلاعات سلامت، انجمن فناوری و ارتقاء سلامت، تهران، ایران

کارشناس فناوری اطلاعات سلامت، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

چکیده:

مقدمه: در حال حاضر سیستم اطلاعات بیمارستانی مهم ترین سیستم اطلاعات بالینی تحت وب در بیمارستانها است. یکی از مزایای سیستم های اطلاعات بیمارستانی صرفه جویی در وقت، کاهش بار کاری پرسنل خدمات بهداشتی و درمانی و کاهش مصرف کاغذ می باشد. این مطالعه با هدف بررسی رابطه میزان پذیرش سیستم اطلاعات بیمارستانی و مصرف کاغذ در بین پرستاران انجام شده است.

روش کار: این مطالعه توصیفی تحلیلی بر روی پرستاران کوکران تعداد ۱۰۳ پرستار به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای انجام این پژوهش از دو پرسشنامه دلایل مصرف ک بیمارستان شهید مدنی خرم آباد در سال ۱۳۹۶ انجام شد. روش نمونه گیری طبقه ای تصادفی بود و با استفاده از فرمول اغذ (چهار بعد، خود ساخته) ۱۵ سوال و پرسشنامه استاندارد TAM (۴ بعد) استفاده گردید که روایی آن با استفاده از نظر کارشناسان مورد بررسی قرار گرفت و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۳ و ۰/۷۸ به دست آمد. پس از تکمیل پرسشنامه ها، داده ها در نرم افزار SPSS19 وارد گردید و پس از تحلیل توصیفی برای تایید فرضیه های آزمون از آزمون پیروسون استفاده گردید.

یافته ها: تعداد ۸۳ پرسشنامه به صورت کامل پاسخ داده شدند. میانگین سن افراد تحت مطالعه 20.31 ± 3.15 بود. همچنین 79.5% متاهل و 20.5% مجرد بودند. 96% افراد شرکت کننده در مطالعه دارای مدرک یسانس بودند. میزان امتیاز کسب شده در ابعاد سهولت ادراک شده 3.48 ، سودمندی ادراک شده 3.78 ، هدف استفاده از HIS 3.81 و تطابق با کار 4.12 بود. به جز تطابق با کار $Pvalue=0.129$ ($R=0.169$) سایر ابعاد پذیرش سیستم اطلاعات بیمارستانی شامل میزان سهولت ادراک شده ($Pvalue=0.021$ $R=0.252$)، سودمندی ادراک شده ($Pvalue=0.006$ $R=0.340$)، هدف استفاده از HIS ($Pvalue=0.299$) با امتیاز کسب شده در مصرف کاغذ ارتباط معنادار و مستقیمی داشتند.

نتیجه گیری: یکی از مهمترین دلایل استفاده از کاغذ در سازمانهای مراقبت بهداشتی و درمانی مشکلات مربوط به سیستم اطلاعات بیمارستانی است. نارضایتی کاربران از این سیستم باعث عدم استفاده از آن و مصرف بیشتر کاغذ می گردد. لذا باید ضمن شناسایی مشکلات سیستم اطلاعات بیمارستانی که باعث افزایش کاغذ می گردد، راهکارهای مناسبی را هم برای حل آن به کار گرفت.

مقدمه:

امروزه سازمان های مختلف در سطح جهان به طور مداوم جهت حمایت از عملیات روزمره و استراتژیک خود سیستم های اطلاعاتی مکانیزه استفاده می کنند. در سیستم اطلاعات بیمارستانی از رایانه ها و وسایل ارتباطی برای جمع آوری، ذخیره سازی، پردازش، بازخوانی و برقراری ارتباط بین مراقبت از بیمار با اطلاعات اداری در تمام فعالیت های بیمارستانی و برآوردن نیازهای مصرف کنندگان مجاز سیستم، استفاده می شود.

سیستم های اطلاعات بیمارستانی یکی از ابزارهای IT است که کلیه وظایف و عملیاتی که در فرآیند درمان بیمار در بخش های مختلف بیمارستانی شامل تشخیصی، درمانی، اداری، مالی و پژوهشی صورت میگیرد را تحت پوشش قرار می دهد.

از آنجا که بیمارستان ها جزو سازمان های شدیداً وابسته به اطلاعات هستند و روزانه جهت مدیریت اطلاعات، دقت و هزینه های قابل توجهی را صرف می کنند، لذا فناوری هایی چون HIS، ابزارهای مناسبی جهت کمک به مدیریت بیمارستان خواهند بود.

مطالعات متعددی نشان داده اند که سیستم های اطلاعات بیمارستانی در صورتی که منطبق با فرآیندهای کاری پرسنل ارائه دهنده مراقبت باشند مورد پذیرش بیشتری از طرف کارکنان قرار خواهند گرفت و در درازمدت بازده بهتری به همراه خواهند داشت.

نتایج پژوهشی که توسط مهدی کاهویی تحت عنوان "بررسی دیدگاه کارکنان پرستاری در مورد اثرات سیستم رایانه ای اطلاعات بیمارستانی بر فرآیند مراقبتی" صورت گرفت، نشان داد که کمتر از نیمی از کارکنان از تاثیر سیستم رایانه ای اطلاعات بیمارستانی بر فعالیت های مراقبت از بیماران رضایت نسبی داشتند.

هدف از انجام این پژوهش، بررسی رابطه میزان استفاده از سیستم اطلاعات بیمارستانی و کاهش مصرف کاغذ است.

روش تحقیق:

این پژوهش از نوع توصیفی تحلیلی بود و نمونه گیری به صورت طبقه ای تصادفی و با فرمول کوکران انجام گرفت. نمونه ها تعداد ۱۰۳ نفر از پرستاران بیمارستان شهید مدنی خرم آباد بودند. این پژوهش در ۶ ماهه دوم سال ۱۳۹۶ صورت پذیرفت.

ابزار گردآوری داده ها دو پرسشنامه بود که اولی پرسشنامه استاندارد ATM و داراری ۴ بعد سهولت ادراک شده، سودمندی ادراک شده، هدف استفاده روزافزون از HIS و ارتباط با شغل بود. دومین پرسشنامه هم که به صورت خودساخته طراحی شد، شامل ۱۵ سوال و مربوط به دلایل مصرف کاغذ همزمان با استفاده از HIS بود.

روایی پرسشنامه با استفاده از نظر کارشناسان مورد بررسی قرار گرفت و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ به ترتیب 0.83 و 0.78 به دست آمد.

پس از تکمیل خود ایفای پرسشنامه ها، داده ها در نرم افزار SPSS19 وارد گردید و پس از تحلیل توصیفی برای تایید فرضیه های آزمون از آزمون پیروسون استفاده گردید.

تجزیه و تحلیل نتایج:

این پژوهش برروی پرستاران بخشهای مختلف بیمارستان شهید مدنی خرم آباد صورت پذیرفت و نمونه شامل ۱۰۳ پرسشنامه بود که از این تعداد ۸۳ پرسشنامه قابل استناد بودند.

79.5% افراد شرکت کننده در این مطالعه متاهل و 20.5% مجرد بودند.

96% افراد دارای مدرک لیسانس بودند و میانگین سن افراد تحت مطالعه نیز 20.31 ± 3.15 بود.

میزان امتیاز کسب شده در ابعاد سهولت ادراک شده 3.48 ، سودمندی ادراک شده 3.78 ، هدف استفاده از HIS 3.81 و تطابق با کار 4.12 بود.

به جز تطابق با کار ($Pvalue=0.129$ $R=0.169$) سایر ابعاد پذیرش سیستم اطلاعات بیمارستانی شامل میزان سهولت ادراک شده ($Pvalue=0.021$ $R=0.252$)، سودمندی ادراک شده ($Pvalue=0.002$ $R=0.340$)، هدف استفاده از HIS ($Pvalue=0.006$ $R=0.299$) با امتیاز کسب شده در مصرف کاغذ ارتباط معنادار و مستقیمی داشتند.

نتیجه گیری و پیشنهادات:

نتایج بدست آمده با پژوهش Likourezos و همکاران در سال 2004، نشان داد که اکثر پرستاران کاربرد سیستم ماشینی را در اتمام سریعتر کارهای خود موثر می دانستن.

Pizziferri و همکاران در سال 2005 در مطالعه ای نشان دادند اکثر پزشکان معتقدند برای کاربرد سیستم الکترونیک جهت ثبت اطلاعات نسبت به ثبت دستی زمان بیشتری را صرف می نمایند.

در مطالعه انجمن پزشکی آمریکا در سال 2001 تنها 31 درصد پزشکان اعلام داشتند بکارگیری سیستم منجر به سهولت مدیریت و انجام اقدامات پزشکی می گردد.

احمدی و حبیبی در سال 1389 نیز اعلام داشتند 2/22 درصد کاربران معتقدند سیستم اطلاعات پرستاری منجر به کاهش زمان مستندسازی و صرفه جویی در وقت پرستاران می شود.

مطالعه حاضر با هدف بررسی رابطه میزان استفاده از سیستم های اطلاعاتی تحت وب و کاهش مصرف کاغذ انجام شد. با توجه به نتایج بدست آمده باید متذکر شد که عنصر اصلی یک سیستم اطلاعاتی، کاربر آن است که رضایت او به طور مستقیم بر رشد و بقای سیستم تاثیر می گذارد.

یکی از مهمترین دلایل استفاده از کاغذ در سازمانهای مراقبت بهداشتی و درمانی مشکلات مربوط به سیستم اطلاعات بیمارستانی است. نارضایتی کاربران از این سیستم باعث عدم استفاده از آن و مصرف بیشتر کاغذ می گردد

لذا باید ضمن شناسایی مشکلات سیستم اطلاعات بیمارستانی که باعث افزایش کاغذ می گردد، راهکارهای مناسبی را هم برای حل آن به کار گرفت.

پیشنهاد می گردد در طراحی سیستم های اطلاعات بیمارستانی نیازهای همه کاربران مدنظر قرار گیرد و سیستم تا حد امکان با سطح مهارت و دانش کاربر سازگاری داشته باشد.

همچنین برنامه های آموزشی جامع درباره مزایا، چالشها و نحوه کاربرد سیستم های اطلاعات بیمارستانی برای تمامی کاربران به منظور ارتقای سطح نگرش، دانش و توانمندی آنها در استفاده از ابزارهای فناوری تهیه، تدوین و اجرا گردد.